

No 697

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση Έ Έ κατά Ελλάδας

(Προσφυγή υπ'αρ. 48289/07)

Απόφαση

Στρασβούργο, 13 Ιανουαρίου 2011

Η απόφαση αυτή θα γίνει οριστική υπό τους όρους που ορίζονται στο άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές στην μορφή.

No 697

Στην υπόθεση *Έ Έ κατά Ελλάδας*,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) αφού συνεδρίασε με την ακόλουθη σύνθεση :

Nina Vajic, *Πρόεδρο*
Χρήστο Ροζάκη,
Khanlar Hajiyev,
Dean Spielmann,
Sverre Erik Jebens,
Giorgio Malinverni,
Γεώργιο Νικολάου, *Δικαστές*,
Και Søren Nielsen, *Γραμματέα Τμήματος*,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο, στις 9 Δεκεμβρίου 2010,
Εξέδωσε την απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. 48289/07) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, την οποία κατέθεσε ο Έλληνας υπήκοος κ. *Έ Έ* («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 18 Οκτωβρίου 2007 σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης προστασίας των Ανθρωπίνων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).
2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τους κ. Β.Χιρδάρη και Ν. Δημητράτο, δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εκπροσώπους της κο Κ.Γεωργιάδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και την κα Ζ.Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Ο προσφεύγων επικαλείται παραβίαση των δικαιωμάτων του που κατοχυρώνονται από τα άρθρα 6 §1 και 13 της Σύμβασης.
4. Στις 8 Ιουνίου 2009, η Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το άρθρο 29 §1 της Σύμβασης αποφασίστηκε επίσης ότι το Τμήμα θα αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

No 697

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1973 και διαμένει στην Αθήνα.
6. Είναι καθηγητής σε σχολή οδηγών. Στις 13 Δεκεμβρίου 1996, είχε ένα αυτοκινητικό ατύχημα που είχε ως συνέπεια τον τραυματισμό δύο μοτοσικλετιστών.
7. Στις 29 Ιανουαρίου 1997, παρουσιάστηκε στην Διεύθυνση Τροχαίας της Αγίας Παρασκευής για να απαντήσει στις κατηγορίες που απαγγέλθηκαν εναντίον του λόγω της σωματικής βλάβης εξ αμελείας και της παραβίασης του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Δήλωσε ότι διέμενε στην οδό Δωδεκανήσου 108, στη Νέα Ιωνία (περιοχή Αττικής). Στα πρακτικά αναφέρεται ότι «το αστυνομικό όργανο που έκανε την προανάκριση ενημέρωσε στον προσφεύγοντα για τα δικαιώματά του που απορρέουν από τα άρθρα 100-105 και 273 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας».
8. Στις 2 Δεκεμβρίου 1997, ο προσφεύγων παραπέμφθηκε να δικαστεί.
9. Τον Μάιο του 1999, ο προσφεύγων μετακόμισε σε άλλη συνοικία των Αθηνών. Υποστηρίζει ότι κοινοποίησε τη νέα του διεύθυνση στην Αστυνομία, στην Εφορία καθώς και στους Οργανισμούς Κοινής Ωφελείας, όπως η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών (ΟΤΕ) και η Επιχείρηση Ύδρευσης (ΕΥΔΑΠ).
10. Στις 17 Φεβρουαρίου 2001, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών κήρυξε την εκδίκαση της υπόθεσης απαράδεκτη, λόγω μη νόμιμης επίδοσης της κλήσης για εμφάνιση στο ακροατήριο, στον προσφεύγοντα.
11. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2001, η κλήση για παράσταση στο Πλημμελειοδικείο Αθηνών στις 24 Οκτωβρίου Αθηνών, επιδόθηκε στον προσφεύγοντα ως «αγνώστου διαμονής». Συγκεκριμένα, ο δικαστικός επιμελητής πήγε στην διεύθυνση που είχε δηλωθεί από τον προσφεύγοντα όταν παρουσιάστηκε στην Αστυνομική Διεύθυνση στις 29 Ιανουαρίου 1997, και εκεί ενημερώθηκε από έναν ένοικο ότι ο προσφεύγων είχε μετακομίσει σε άγνωστη διεύθυνση. Σύμφωνα με το άρθρο 156 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η κλήση επιδόθηκε στο Δημαρχείο Νέας Ιωνίας. Ο προσφεύγων δεν έλαβε γνώση αυτής.

No 697

12. Στις 24 Οκτωβρίου 2001, ο προσφεύγων καταδικάστηκε από το Πλημμελειοδικείο Αθηνών ερήμην σε επτά μήνες φυλάκισης λόγω σωματικών βλαβών εξ αμελείας, ποινή που μετατράπηκε σε πρόστιμο (απόφαση αρ. 86804/2001).

13. Στις 6 Ιουνίου 2003, η απόφαση επιδόθηκε από την αστυνομία στον προσφεύγοντα ως «αγνώστου διαμονής», δηλαδή με επίδοση στο Δημαρχείο Νέας Ιωνίας. Ο δικαστικός επιμελητής βεβαίωσε ότι πήγε στην οδό Δωδεκανήσου 108, όπου διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων απουσίαζε και ήταν αγνώστου διαμονής και ότι κανένα από τα άτομα που απαριθμούνται στο άρθρο 156 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν ήταν παρόν για να του επιδώσει την απόφαση.

14. Στις 23 Φεβρουαρίου 2005, ο προσφεύγων ενημερώθηκε για την καταδικαστική απόφαση από την αστυνομία.

15. Στις 24 Φεβρουαρίου 2005, άσκησε έφεση κατά της απόφασης υπ' αρ. 86804/2001 με αίτηση αναστολής της απόφασης.

16. Στις 7 Μαρτίου 2005, το Εφετείο Αθηνών έκανε δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντα και διέταξε την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης υπ' αρ. 86804/2001. Δέχθηκε ότι η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα θα είχε σοβαρές συνέπειες στην επαγγελματική του δραστηριότητα αφού θα εμπόδιζε την ανανέωση της άδειας εκμετάλλευσης της Σχολής Οδήγησης του (απ. 2877/2005).

17. Στις 9 Μαΐου 2005, το Εφετείο Αθηνών έκρινε την έφεση επί της ουσίας και την απέρριψε ως εκπρόθεσμη. Το Δικαστήριο έκρινε ως εξής :

«Η απόφαση υπ' αρ. 86804/2001 επιδόθηκε στις 6 Ιουνίου 2003, όπως προκύπτει από το αποδεικτικό επίδοσης του αστυνόμου Β.Μ. Ο προσφεύγων άσκησε έφεση στις 24 Φεβρουαρίου 2005, δηλαδή μετά την παρέλευση της προθεσμίας που είχε ταχθεί χωρίς να επικαλεστεί στην αίτησή του λόγω ανωτέρας βίας που θα μπορούσε να δικαιολογήσει το εκπρόθεσμο».

18. Το Εφετείο έκανε δεκτό επίσης ότι κανένα στοιχείο δεν προέκυπτε από τον φάκελο που να δικαιολογεί το εκπρόθεσμο της έφεσης (αποφ. Αρ. 5070/2005).

19. Στις 6 Σεπτεμβρίου 2005, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση.

No 697

20. Στις 18 Απριλίου 2007, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως του. Το Ανώτατο Δικαστήριο σημείωσε ότι ο προσφεύγων αμφισβητούσε την νομιμότητα της επίδοσης της απόφασης υπ' αρ. 86804/2001, που του επιδόθηκε ως «αγνώστου διαμονής» αφού διέμενε εδώ και έξι χρόνια σε «γνωστή διεύθυνση». Έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν είχε αναφέρει στην αίτησή του ότι είχε ενημερώσει την Εισαγγελία, όπως το απαιτεί ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας για την νέα του διεύθυνση και ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιείχε τα απαραίτητα στοιχεία για να απορρίψει την έφεση ως εκπρόθεσμη (απόφαση αρ. 787/2007).

21. Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε στις 14 Ιουνίου 2007.

II. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

22. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

Άρθρο 155-Επίδοση

«1. Η επίδοση γίνεται με παράδοση του εγγράφου στα χέρια του ενδιαφερόμενου από ποινικό ή δικαστικό επιμελητή Αν αυτός που κάνει την επίδοση δεν βρίσκει τον ενδιαφερόμενο στον τόπο της διαμονής ή της κατοικίας του ή του καταστήματος ή του εργαστηρίου ή του γραφείου όπου ασκεί το επάγγελμα του, εγχειρίζεται το έγγραφο σε κάποιον που, έστω και προσωρινά, διαμένουν μαζί του ... που μένει ή σε κάποιον από όσους είναι στο κατάστημα ή στο εργαστήριο ή στο γραφείο...

2. (...) Αν κανένα από τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου δεν βρίσκεται στον τόπο διαμονής του, αυτός που κάνει την θυροκόλληση πρέπει να επικολλήσει το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας παρουσία μάρτυρα (...)

Άρθρο 156-Επίδοση σε άτομα αγνώστου διαμονής

1. Αν το πρόσωπο στο οποίο πρόκειται να γίνει η επίδοση απουσιάζει από τον τόπο της κατοικίας του και η διαμονή του είναι άγνωστη, η επίδοση του εγγράφου γίνεται στο σύζυγό του ή, αν δεν υπάρχει σύζυγος, σε έναν από τους γονείς ή τους αδερφούς ή σε άλλους συγγενείς του (...)

2. Αν δεν βρεθεί κανείς από τους παραπάνω συγγενείς στον τόπο της κατοικίας του αποδέκτη της επίδοσης, αυτή γίνεται προς το δήμαρχο ή το δημοτικό υπάλληλο (...), οι οποίοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να φροντίσουν για την τοιχοκόλληση του εγγράφου που τους επιδόθηκε σε ένα από τα δημοσιότερα σημεία ...»

No 697

Άρθρο 273-Εξέταση κατηγορουμένου

1. α) Όταν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί ενώπιον του ανακριτή ή του εισαγγελέα, του πταισματοδίκη ή του ειρηνοδίκη που ενεργεί την προανάκριση ή των ανακριτικών υπαλλήλων που προβλέπουν τα άρθρα 33 και 34, αυτοί είναι υποχρεωμένοι να εξακριβώσουν τα στοιχεία της ταυτότητας του, προσκαλώντας τον ταυτόχρονα να δηλώσει την τωρινή διεύθυνση της κατοικίας του ή της διαμονής του. (...)

γ) Τέτοια δήλωση ως προς τη μεταβολή της κατοικίας ή της διαμονής, μαζί με την ακριβή διεύθυνση, πρέπει να γίνεται εγγράφως στον εισαγγελέα που άσκησε την ποινική δίωξη ή, αν η υπόθεση έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο, στον εισαγγελέα του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί. (...)

δ) Εκείνος που ενεργεί την ανάκριση ή την προανάκριση υπενθυμίζει στον κατηγορούμενο την υποχρέωσή του, κατά το προηγούμενο εδάφιο και τις συνέπειες σε περίπτωση παράλειψης, μνημονεύοντας ρητά το γεγονός αυτό στην έκθεση της απολογίας. (...)

Άρθρο 428-Κλήτευση στο ακροατήριο

Αν ο κατηγορούμενος για πλημμέλημα έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, απουσιάζει όμως από τον τόπο της κατοικίας του και είναι άγνωστη η διαμονή του, ο εισαγγελέας τον καλεί στην ορισμένη δικάσιμο σύμφωνα με τα άρθρα 320 και 321. Η επίδοση γίνεται κατά το άρθρο 156.

23. Θεωρείται ως «αγνώστου διαμονής» κάθε άτομο που, την στιγμή της επίδοσης απουσιάζει από το σπίτι του, είναι άγνωστος στη Δικαστική Αρχή που διατάσσει την επίδοση ενός εγγράφου (ΑΠ 436/1995, *Ποινικά Χρονικά 1995*, 756, ΑΠ 167/1998, *Ποινικά Χρονικά 1998*, 792, ΑΠ 169/1998, *Ποινική Δικονομία 1998*, 652). Η επίδοση της κλήσης για εμφάνιση στο ακροατήριο ή μιας δικαστικής απόφασης στον Δήμαρχο, όσον αφορά άτομο άγνωστης διαμονής, είναι άκυρη αν ο κατηγορούμενος δεν αναζητήθηκε στον τόπο κατοικίας του και αν η επίδοση του έγινε ως αγνώστου διαμονής (ΑΠ 941/1987, *Ποινικά Χρονικά 1997*, 785).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ**I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

24. Ο προσφεύγων επικαλείται διπλή παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης : από την μία πλευρά, παραπονείται για την διάρκεια της επίδικης διαδικασίας. Από την άλλη, παραπονείται ότι η απόρριψη της έφεσής του

No 697

ως εκπρόθεσμης παρόλο που αδυνατούσε να λάβει γνώση της καταδικαστικής απόφασης του Πλημμελειοδικείου Αθηνών στην προθεσμία που τάχτηκε, παραβίασε το δικαίωμα πρόσβασής του σε δικαστήριο. Το οικείο τμήμα του άρθρου 6 § 1 ορίζει τα εξής :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, (...) και εντός λογικής προθεσμίας υπό ... δικαστηρίου, ... το οποίον θα αποφασίση ... είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

A. Ως προς την αιτίαση σχετικά με την διάρκεια της διαδικασίας

1. Ως προς το παραδεκτό

25. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης και δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Θα πρέπει λοιπόν να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

26. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 29 Ιανουαρίου 1997, όταν ο προσφεύγων παρουσιάστηκε στην Διεύθυνση Τροχαίας της Αγίας Παρασκευής για να απαντήσει στις εναντίον του κατηγορίες και τελείωσε στις 14 Ιουνίου 2007, ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση υπ'αρ. 787/2007 του Αρείου Πάγου καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε. Διήρκεσε λοιπόν πάνω από δέκα έτη και τέσσερις μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

β) Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

27. Η Κυβέρνηση κάνει μια χρονολογική ανάλυση της διαδικασίας και υποστηρίζει ότι η διάρκειά της ήταν εύλογη. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, οι καθυστερήσεις που παρατηρήθηκαν ενώπιον του Εφετείου δεν μπορούν να καταλογιστούν στις εθνικές αρχές, ιδίως η περίοδος ανάμεσα στην απόφαση υπ' αρ. 86804/2001 του Πλημμελειοδικείου και την προσφυγή στο Εφετείο Αθηνών.

28. Ο προσφεύγων αμφισβητεί την θέση αυτή.

No 697

29. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται ανάλογα με τις συνθήκες της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που καθιερώθηκαν από τη Νομολογία του Δικαστηρίου, συγκεκριμένα τον περίπλοκο χαρακτήρα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντα και αυτή των αρμοδίων αρχών (βλ. μεταξύ άλλων, *Pélissier και Sassi κατά Γαλλίας*, [GC], αρ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

30. Το Δικαστήριο εξέτασε επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν θέματα παρόμοια με αυτό της υπό κρίση υπόθεσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Pélissier και Sassi*).

31. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα πραγματικό περιστατικό ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε αντίθετο συμπέρασμα στην παρούσα υπόθεση. Συγκεκριμένα, και αν υποτεθεί ακόμα ότι το διάστημα ανάμεσα στην απαγγελία της απόφασης υπ' αρ. 86804/2001 και την προσφυγή του προσφεύγοντα στο Εφετείο Αθηνών δεν μπορεί να καταλογισθεί στις εθνικές αρχές, το διάστημα που μένει από την επίδικη διαδικασία δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εύλογο. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου επί του θέματος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «εύλογης προθεσμίας».

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 σχετικά με την διάρκεια της διαδικασίας.

B. Ως προς την αιτίαση σχετικά με την πρόσβαση σε δικαστήριο

Ως προς το παραδεκτό

α) Θέση των μερών

32. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο δεν παραβιάστηκε στην υπό κρίση υπόθεση : η έφεση του προσφεύγοντα εξετάστηκε από το Εφετείο Αθηνών σύμφωνα με τις απαιτήσεις της δίκαιης δίκης, πράγμα που επιβεβαιώθηκε στην συνέχεια από την απόφαση υπ' αρ. 787/2007. Συγκεκριμένα, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι, όταν παρουσιάστηκε στην Διεύθυνση Τροχαίας της Αγίας Παρασκευής, στις 29 Ιανουαρίου 1997, για να απαντήσει στις εναντίον του κατηγορίες, ο

No 697

προσφεύγων είχε ενημερώσει την αρμόδια αρχή για την τότε διεύθυνσή του, δηλαδή την οδό Δωδεκανήσου αρ. 108. Επομένως, ήταν λογικό ο δικαστικός επιμελητής να παρουσιαστεί στην διεύθυνση αυτή για να επιδώσει την κλήση για εμφάνιση στο ακροατήριο. Όταν ενημερώθηκε ότι ο προσφεύγων είχε εντωμεταξύ μετακομίσει σε άγνωστη διεύθυνση, ο δικαστικός επιμελητής νόμιμα προέβη στην επίδοση της κλήσης σύμφωνα με το άρθρο 156 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η Κυβέρνηση σημειώνει ιδίως ότι το Εφετείο Αθηνών ορθά απέρριψε την έφεση του προσφεύγοντα ως εκπρόθεσμη, αφού αυτός δεν επικαλέστηκε κανένα λόγο ανωτέρας βίας που θα μπορούσε να τον είχε εμποδίσει να προσφύγει στο Δικαστήριο στην ταχθείσα προθεσμία. Όσον αφορά την επίδοση στον προσφεύγοντα της απόφασης υπ' αρ. 86804/2001 του Πλημμελειοδικείου Αθηνών ως «αγνώστου διαμονής», η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων υποχρεούταν από την εθνική νομοθεσία να κοινοποιήσει τη νέα του διεύθυνση στον αρμόδιο Εισαγγελέα σε περίπτωση αλλαγής διεύθυνσης. Καθώς δεν ενημέρωσε τις δικαστικές αρχές για την αλλαγή αυτή, η κλήτευση στο ακροατήριο ορθά του επιδόθηκε ως «αγνώστου διαμονής», πράγμα που επικύρωσε ο Άρειος Πάγος στην απόφασή του υπ' αρ. 787/2007.

33. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν υποχρεούταν από το εθνικό δίκαιο να κοινοποιήσει τη νέα του διεύθυνση στις δικαστικές αρχές. Αν η κλήτευση στο ακροατήριο είχε τοιχοκολληθεί στην πόρτα της παλαιάς του κατοικίας, οι γείτονες θα μπορούσαν να τον είχαν ειδοποιήσει. Εμπάσει περιπτώσει ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι μετά την αλλαγή κατοικίας του, είχε κοινοποιήσει τη νέα του διεύθυνση στην αστυνομία, την εφορία καθώς και στους Οργανισμούς Κοινής Ωφελείας, όπως η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών (ΟΤΕ) και η Επιχείρηση Ύδρευσης (ΕΥΔΑΠ). Θεωρεί ότι οι εθνικές αρχές θα μπορούσαν να είχαν επιδείξει πνεύμα συντονισμού προκειμένου να του κοινοποιήσουν την κλήση για εμφάνιση στο ακροατήριο στην τωρινή του διεύθυνση.

β) Κρίση του Δικαστηρίου

34. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το «δικαίωμα σε δικαστήριο, ιδιαίτερη έκφανση του οποίου αποτελεί το δικαίωμα πρόσβασης, δεν είναι απόλυτο και προσφέρεται για περιορισμούς σιωπηρά παραδεκτούς, ιδίως σχετικά με τις προϋποθέσεις παραδεκτού μιας προσφυγής, αφού από την

No 697

φύση του αποζητά ρύθμιση από το Κράτος, το οποίο έχει ως προς αυτό το θέμα ορισμένη διακριτική ευχέρεια. Ωστόσο, οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να περιορίζουν την πρόσβαση του πολίτη σε τέτοιο βαθμό ή σε τέτοιο σημείο που να θίγεται στην ίδια του την ουσία το δικαίωμά του σε δικαστήριο. Τέλος, δεν είναι σύμφωνοι με το άρθρο 6 § 1 παρά μόνο αν τείνουν σε θεμιτό σκοπό και υπάρχει εύλογη σχέση αναλογικότητας ανάμεσα στα μέσα που χρησιμοποιούνται και τον επιδιωκόμενο σκοπό (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Edificaciones March Gallego S.A. κατά Ισπανίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 34, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

35. Εξάλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι η παράσταση του κατηγορουμένου έχει μέγιστη σημασία λόγω τόσο του δικαιώματος του κατηγορουμένου να ακουστεί όσο και λόγω της ανάγκης να ελεγχθεί η ακρίβεια των ισχυρισμών του και να αντιπαραβληθούν οι ισχυρισμοί του με τους ισχυρισμούς του θύματος, του οποίου πρέπει να προστατευθούν τα συμφέροντα, καθώς και με τους ισχυρισμούς των μαρτύρων. Μια διαδικασία που γίνεται απουσία του κατηγορούμενου δεν είναι καθ' εαυτή ασυμβίβαστη με το άρθρο 6 της Σύμβασης αν μεταγενέστερα γίνει δυνατό να αποφανθεί εκ νέου ένα δικαστήριο, αφού τον ακούσει, για το βάσιμο των κατηγοριών ως προς τα πραγματικά γεγονότα και ως προς το δίκαιο. (*Colozza κατά Ιταλίας*, 12 Φεβρουαρίου 1985, § 29, σειρά Α αρ. 89, *Medenica κατά Ελβετίας*, 14 Ιουνίου 2001, αρ. 20491/92, § 54, CEDH 2001-VI).

36. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει πρώτα ότι το ελληνικό σύστημα της επίδοσης σε άτομα «αγνώστου διαμονής» έχει σκοπό να διασφαλίσει την ασφάλεια δικαίου και δεν είναι καθ' εαυτό ασυμβίβαστο με τις απαιτήσεις δίκαιης δίκης (*Elyasin κατά Ελλάδας*, αρ. 46929/026, § 30, 28 Μαΐου 2009). Θα πρέπει περισσότερο να κριθεί αν η εφαρμογή του στην υπό κρίση υπόθεση στέρησε τον προσφεύγοντα από το δικαίωμα πρόσβασής του σε δικαστήριο.

37. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το άρθρο 273 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προβλέπει ρητά ότι η δήλωση σχετικά με την αλλαγή διεύθυνσης του κατηγορουμένου, με καταγραφή του νέου τόπου κατοικίας, πρέπει να γίνει εγγράφως στον Εισαγγελέα που κίνησε την ποινική δίωξη ή ενώπιον του Εισαγγελέα του Δικαστηρίου ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση. Όμως, στην υπό κρίση υπόθεση, ο προσφεύγων δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωση αυτή παρόλο που είχε καταθέσει ήδη

No 697

στην αστυνομία στις 29 Ιανουαρίου 1997, στα πλαίσια της ανάκρισης της επίδικης ποινικής διαδικασίας. Δηλαδή με άλλα λόγια, γνώριζε ότι εκκρεμούσε εναντίον του ποινική διαδικασία. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι το άρθρο 273 § 1 δ) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προβλέπει ρητά ότι το αρμόδιο όργανο για την προανάκριση υποχρεούται να υπενθυμίσει στον κατηγορούμενο την υποχρέωσή του να ενημερώσει τον αρμόδιο εισαγγελέα για κάθε αλλαγή διεύθυνσης καθώς και για τις ενδεχόμενες συνέπειες μιας τέτοιας παράλειψης. Επίσης, η έκθεση που συντάχτηκε στην προκειμένη περίπτωση από το όργανο που διεξήγε την προανάκριση βεβαιώνει πως ο προσφεύγων «ενημερώθηκε για τα δικαιώματά του που απορρέουν από τα άρθρα 100-105 και 273 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας». Το Δικαστήριο συνάγει ότι επισημάνθηκε στον προσφεύγοντα το περιεχόμενο του άρθρου 273 § 1 δ) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

38. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι η υπόθεση διακρίνεται σαφώς από την υπόθεση *Ποποβίτση κατά Ελλάδας* (53541/07, 14 Ιανουαρίου 2010) στην οποία διαπίστωσε ότι η άρνηση του αρμοδίου δικαστηρίου να απαγγείλει την ακύρωση της καταδικαστικής απόφασης που είχε επιδοθεί στην προσφεύγουσα ως «αγνώστου διαμονής», είχε παραβιάσει το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο. Πράγματι, στην υπόθεση αυτή η προσφεύγουσα, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας επί της ουσίας, δεν έλαβε γνώση της ποινικής δίωξης που είχε κινηθεί εναντίον της (προαναφερθείσα *Ποποβίτση*, § 20). Συνεπώς, αντίθετα με την υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα στην υπόθεση *Ποποβίτση* δεν υποχρεούταν, σύμφωνα με το άρθρο 273 § 1 δ) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας να ενημερώσει τον Εισαγγελέα για την ενδεχόμενη αλλαγή διεύθυνσής της.

39. Το Δικαστήριο σημειώνει το επιχείρημα του προσφεύγοντα, ότι δηλαδή είχε ενημερώσει εγκαίρως την αστυνομία, την εφορία καθώς και τους Οργανισμούς Κοινής Ωφελείας, όπως η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών και η Επιχείρηση Ύδρευσης για την καινούργια του διεύθυνση. Ωστόσο, οι ενέργειες αυτές του προσφεύγοντα δεν μπορούσαν να τον απαλλάξουν από την υποχρέωσή του να ενημερώσει επίσης τον αρμόδιο Εισαγγελέα, όπως το προέβλεπε ρητά ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. Χωρίς την ενέργεια αυτή, ο δικαστικός επιμελητής εύλογα συμπεράνε ότι ο προσφεύγων είχε μετακομίσει σε άγνωστη διεύθυνση, την στιγμή που του επιδόθηκε η κλήτευση στο ακροατήριο και στην συνέχεια, η καταδικαστική απόφαση. Σε αυτό το

No 697

σημείο θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι όταν ο δικαστικός επιμελητής παρουσιάστηκε στην οδό Δωδεκανήσου 108, για να επιδώσει στον προσφεύγοντα την κλήτευση για εμφάνιση στο ακροατήριο, ένας ένοικος στην ίδια διεύθυνση του επιβεβαίωσε ότι ο προσφεύγων είχε μετακομίσει σε άγνωστη διεύθυνση.

40. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το Εφετείο Αθηνών δεν έδειξε υπερβολική αυστηρότητα κηρύσσοντας την έφεση του προσφεύγοντα εκπρόθεσμη. Είναι αλήθεια ότι ο προσφεύγων καταδικάστηκε *ερήμην* σε πρώτο βαθμό και επομένως, δεν είχε σε καμία στιγμή της δίκης, την ευκαιρία να παρουσιάσει τους ισχυρισμούς για την υπεράσπισή του. Όμως, του είχε νόμιμα επιδοθεί πρώτα απ' όλα η κλήτευση στο ακροατήριο, και στην συνέχεια, η καταδικαστική απόφαση. Η υποχρέωση που προβλέπεται από το άρθρο 273 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν του επέβαλε ένα δυσανάλογο βάρος. Ο προσφεύγων με την ενδεχόμενη βοήθεια ενός δικηγόρου θα μπορούσε τελικά να την εκπληρώσει. Δηλαδή, μπορούσε να δείξει μια ελάχιστη επιμέλεια κατά την διάρκεια της επίδικης διαδικασίας και να συμμορφωθεί με την προϋπόθεση που προβλέπεται από το άρθρο 273 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Πρέπει επίσης να διαπιστώσουμε, ότι ο Άρειος Πάγος στην απόφασή του αρ. 787/2007, σημείωσε ειδικά ότι επειδή ο προσφεύγων δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση που προβλέπεται από το άρθρο 273 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η έφεσή του νόμιμα απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη.

41. Επομένως, η εφαρμογή του συστήματος επίδοσης σε άτομα «αγνώστου διαμονής» στην υπό κρίση υπόθεση και η απόρριψη της έφεσης ως εκπρόθεσμης δεν παραβίασαν τον δικαίωμα πρόσβασης του σε δικαστήριο.

Επομένως, η παρούσα αιτίαση είναι προφανώς αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

42. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι δεν υπάρχει στην Ελλάδα κανένα Δικαστήριο στο οποίο να μπορεί να απευθυνθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και την παραβίαση του δικαιώματος πρόσβαση σε δικαστήριο. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης σύμφωνα με το οποίο :

No 697

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.»

43. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 13 δεν εφαρμόζεται στην υπό κρίση υπόθεση, γιατί κατά την άποψή της δεν υπήρξε υπέρβαση της «εύλογης προθεσμίας».

A. Επί του παραδεκτού

44. Όσον αφορά την πτυχή της αιτίασης αυτής σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

45. Επίσης, στον βαθμό που ο προσφεύγων παραπονείται για την απουσία πραγματικής προσφυγής για να παραπονεθεί για την προσβολή του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 της Σύμβασης απαιτεί μια εθνική προσφυγή για τις μόνες τις αιτιάσεις τις οποίες μπορούμε να χαρακτηρίσουμε «υπερασπίσιμες» σύμφωνα με την Σύμβαση (βλ. μεταξύ άλλων, *Σαμπάνης και λοιποί κατά Ελλάδα*, αρ. 32526/05, §55, 5 Ιουνίου 2008). Όμως, η προκειμένη περίπτωση δεν είναι τέτοια, αφού η αιτίαση σχετικά με το άρθρο 6 §1 όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο κρίθηκε προδήλως αβάσιμη.

Ως εκ τούτου, το μέρος αυτό της αιτίασης που αντλείται από το άρθρο 13 είναι επίσης προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

B. Επί της ουσίας

46. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για παραβίαση υποχρέωσης, που επιβάλλεται από το άρθρο 6 §1, να δικάζονται οι υποθέσεις εντός εύλογης προθεσμίας (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ. 30210/96, §156, CEDH 2000-XI).

47. Επίσης, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερόμενους πραγματική

No 697

προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης, που να τους επιτρέπει να παραπονούνται για την διάρκεια της διαδικασίας (*Φραγγαλέξη κατά Ελλάδας*, αρ. 18830/03, 9 Ιουνίου 2005, §§ 18-23). Το Δικαστήριο δεν βλέπει στην υπό κρίση υπόθεση κανένα λόγο να αποστασιοποιηθεί από τη νομολογία του αυτή, πολύ περισσότερο αφού η Κυβέρνηση δεν υποστηρίζει ότι η ελληνική έννομη τάξη εφοδιάστηκε, εντωμεταξύ με ένα τέτοιο ένδικο μέσο.

48. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο προσφυγής που να επέτρεπε στον προσφεύγοντα να πετύχει την αναγνώριση του δικαιώματός του να δικαστεί η υπόθεσή του εντός εύλογης προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

49. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

50. Ο προσφεύγων ζητά το συνολικό ποσό των 75.000 € για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω των παραβιάσεων των άρθρων 6 §1 και 13 της Σύμβασης.

51. Η Κυβέρνηση θεωρεί το αιτούμενο ποσό υπερβολικό. Θεωρεί ότι μια ενδεχόμενη αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 4.000 €.

52. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε παραβίαση των άρθρων 6 §1 και 13 της Σύμβασης. Αποφαινόμενο με δικαιοσύνη, επιδικάζει στον προσφεύγοντα 8.000 € λόγω ηθικής βλάβης, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και Δικαστική Δαπάνη

No 697

53. Για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη σχετικά με την διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων ζητά το ποσό των 1.500 € , με την προσκόμιση τιμολογίων.

54. Η Κυβέρνηση θεωρεί το αιτούμενο ποσό υπερβολικό και μη δικαιολογημένο. Δηλώνει ότι είναι έτοιμη να καταβάλει για τον λόγο αυτό 1.000 €.

55. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης σύμφωνα με το άρθρο 41 προϋποθέτει ότι αυτά αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και το ύψος τους εύλογο. (*Γατρίδης κατά Ελλάδας*, [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI).

56. Στην υπό κρίση υπόθεση, έχοντας υπόψη τα στοιχεία που είναι στην διάθεσή του και τα ανωτέρω κριτήρια, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα το ποσό που ζητά στο σύνολό του, δηλαδή 1.500 € για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

57. Το Δικαστήριο κρίνει σωστό να υπολογίσει το ύψος των τόκων υπερημερίας με βάση το επιτόκιο διευκόλυνσεως οριακού δανεισμού της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* παραδεκτή την προσφυγή σχετικά με τις αιτιάσεις από τα άρθρα 6 §1 και 13 της Σύμβασης όσον αφορά την διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη για τα περαιτέρω,
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης,
4. *Αποφαίνεται*,
 - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 §2 της Σύμβασης, 8.000 € (οκτώ

No 697

χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη και 1.500 (χίλια πεντακόσια ευρώ) για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί των ποσών αυτών

β) ότι από την παρέλευση της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχτηκε στα γαλλικά, στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 13 Ιανουαρίου 2011, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Søren Nielsen
Γραμματέας

Nina Vajic
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα